

'Yeni YÖK' de i en vizyonuyla 38 yılı geride bıraktı

'Yeni YÖK' de i en vizyonuyla 38 yılı geride bıraktı

Bir dönem "12 Eylül'ün mirası" algısı ve üniversiteler üzerindeki yetki ve denetimi nedeniyle ele tirilen YÖK, 38 yılı geride bırakırken çalı malarına "Yeni YÖK" mottosuyla devam ediyor.

Ankara

Yüksekö retim Kurulu (YÖK), 12 Eylül 1980 askeri darbesi sonrası Milli Güvenlik Konseyi tarafından hazırlanarak 6 Kasım 1981'de yayımlanan 2547 sayılı Yüksekö retim Kanunu ile kuruldu. Türkiye'deki tüm yüksekö retim kurumlarını çatısı altında toplayan YÖK, bugün itibarıyla 8 milyona yakın ö renci, 168 bini a kın ö retim elemanı, 129'u devlet, 73'ü vakıf üniversitesi ve 5'i vakıf meslek yüksekokulu olmak üzere 207 yüksekö retim kurumu ile oldukça geni bir kesim için çalı malar ve koordinasyon görevi yürütüyor. YÖK'e bugüne kadar sırasıyla Prof. Dr. hsan Do ramacı, Prof. Dr. Mehmet Sa lam, Prof. Dr. Kemal Gürüz, Prof. Dr. Erdo an Teziç, Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan ile Prof. Dr. Gökhan Çetinsaya ba kanlık etti. Yüksekö retim Kuruluna, 6 Kasım 2014'te vekaleten, 11 Kasım'da ise asaleten atanan Prof. Dr. Yekta Saraç ba kanlık yapıyor. Saraç, göreve geldi i günden itibaren "Yeni YÖK" felsefesiyle "eski YÖK imajını" geride bırakmak için birçok yapısal de i ikli e imza attı. Saraç, bir grup gazeteciyle bir araya geldi i dünkü toplantıda, sorular üzerine, 38. kurulu yıl dönümü dolayısıyla "Yeni YÖK"ün çalı malarına ili kin de erlendirme yaptı. "YÖK, '12 Eylül'ün mirası' ifadelerini algi itibarıyla ta ıyor. Ama bu durum algının ötesine giden bir durum de il." de erlendirmesini yapan Saraç, öyle konu tu: "Geldi imiz noktada, yüksekö retimde politikalar belirleyen, politikaları uygulamaya koyan, yeni projeler ortaya koyan yeni ve yenilikçi giri imleriyle öne çıkardı ımız YÖK var. Bu yeni YÖK, sistemi ba arıya endeksli kurguluyor. Sistemi, üniversite bazında ba arıya göre sıralıyoruz, ö rencileri ba arıya göre önceleyerek burs programları ile destekliyoruz. 'Akademisyenlerin ba arısını gördük' diyoruz ve akademik te vikler veriyoruz. Yurt dı ına ö renci gönderen ve yurt dı ndan ö renci alan bir YÖK var. YÖK'e 'yeni YÖK' dememizin sebebi, YÖK'ün yeni projelerinden ve rutin yaptı ı i leri yeni bir üslupla kurgulamasından ileri geliyor." YÖK'te ba kanlık görevine gelmesiyle birlikte pek çok yetki devri gerçekte tirildi ine i aret eden Saraç, unları kaydetti: "YÖK yetkilerini üniversitelere, Yüksekö retim Kalite Kuruluna, kontenjanlar için kurulan kurullara devrediyor. Böylece yeni YÖK'ü yüksekö retim politikaları yapan ve uygulayan bir kurum haline getirmeye çalı ıyoruz. 12 Eylül ile kurulan YÖK'ün hedefi ayrı bir bahis ama bizim öncelikli hedefimiz, yüksekö retim sisteminin dinamik ve kalite odaklı olması, kendi kendini denetleyebilir bir hale ula ması. Bunun için de sistemi effalık anlayı ı ile tedrici bir ekilde ama daimi tekamül esaslı olarak iyile tirdi imizi dü ünüyoruz. Bu nedenle YÖK'le ilgili '12 Eylül'ün mirası' algısı son yıllarda giderek da ılmaya ba ladı. 'YÖK niye üniversitelere müdahale ediyor' döneminden 'YÖK, üniversitelere u konularda niye müdahale etmiyor' dönemine geçildi ini görüyoruz. Bu bakı açısı, pek çok eyin de i ti ini, YÖK'ün artık yeni bir YÖK oldu unu da gösteriyor. Yüksekö retim kurumlarımızın tabii ki yönlendirmelere ihtiyacı var, bunu ayırıyoruz ama üniversitelere sürekli müdahalelerle sistemin yürütülemezce ini dü ünüyoruz. Bunun için YÖK olarak, üniversitelere sürekli müdahale yerine yetki devirleriyle süreci yönetmeye çalı ıyoruz." "Yüksekö retim Kalite Kurulu" kuruldu Saraç'ın göreve gelmesiyle "yeni YÖK", ilk olarak bazı yetkilerinin üniversitelere devredilmesiyle dikkatleri üzerine çekerken, bu dönemde yüksekö retimde daha önce cesaret edilemeyen yapısal de i iklikler hayata geçirildi. Bunların en önemileri arasında YÖK'ten tamamen ba ımsız bir Yüksekö retim Kalite Kurulunun kurulması yer alıyor. Türkiye'de ba ımsız bir Kalite Kurulunun bulunmaması, onlarca yıldan beri tartı ılıyor ve bu durum Avrupa yüksekö retim alanında Türkiye için büyük ele tiri konusu olu turuyordu. 2015 yılında YÖK'ten ayrı, mali ve idari açıdan ba ımsız olarak kurulan Yüksekö retim Kalite Kurulunca, üniversitelerin dı de erlendirmesi yapılıyor. YÖK ayrıca bazı yetkilerini de üniversitelere ve kontenjan planlamaları için geni katılımlı yeni kurullara devretti. Yüksekö retimde ihtisasla ma iki koldan yürüyor Yeni YÖK'ün ba lattı ı Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyona Farklıla ması ve Ara tırma Odaklı htisasla ma Projesi ile de yenilikler hayata geçirildi. Bölgesel Kalkınma Odaklı Üniversiteler ve Ara tırma Üniversiteleri olmak üzere iki koldan yürütülen proje kapsamında, ara tırma üniversitelerinin performans sonuçları " effalık" gere i kamuoyu ile ilk kez payla ıldı. Buna göre, performansı en yüksek 5 üniversite ODTÜ, Bo aziçi Üniversitesi, zmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, stanbul Teknik Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi eklinde sıralandı. Vakıf üniversitelerindeki kaliteyi artırmaya dönük de bir dizi faaliyet yürüten YÖK, bu üniversitelere Ar-Ge bütçesi ayırma ve ö retim üyesi yeti tirme zorunlulu u getirdi. YÖK, ayrıca üniversitelere yönelik hazırlanan karneleri ilk kez açıkladı. Türkiye'nin ihtiyaç duydu u alanlarda 4 binin üzerinde doktoralı yeti iyor Yüksekö retim Kurulunca, ilk kez ba latılan ba arıya endeksli burs programlarına büyük önem veriliyor. Bunlardan en dikkati çeken yeni YÖK'ün "Gelecek 10 yıl için güçlü nesiller yeti tirme" sloganı ile ba lattı ı 100 öncelikli alanda, her ça rıda 2 bin ki iye doktora bursu verilen "YÖK 100/2000 Doktora Burs Programı" oldu. YÖK'ün özel önem verdi i bu programdaki ö renci sayısı, bu yıl itibarıyla 4 bin 250'nin üzerine çıktı. Ayrıca, Yurtdı ı Doktora Ara tırma Bursu (YÖK-YUDAB) da, hayata geçirilen önemli burs projeleri arasındaki yerini aldı. Temel Bilimler Programları Üstün Ba arı Sınıflarında (YÖK-TEBIP) özel müfredat ve hocalar tarafından e itim gören, ülke için özel bilim insanları yeti tirilirken, YÖK ba arı bursları ile de ö renciler destekleniyor. Bu kapsamda, yurt dı nda Türkoloji bölümlerindeki ba arılı ö rencilere burs, yabancı ö rencilere lisans, yüksek lisans ve doktora bursu, yabancı dil e itimi bursu, ara tırma yapacak lisansüstü ö renciler için burs ve bazı lisans bölümlerinin tercih edilmesini te vik etmek amaçlı burs uygulamaları da dikkati çeken projeler oldu. YÖK, ayrıca Türkiye'de ve hatta dünyada daha önce uygulanmamı olan bir yabancı ö renci burs programı kurguladı. Bu kapsamda, Türkiye'de ö renim görmesi sa lanan ö renciler, ülkelerine döndükten sonra kendi ülkelerindeki devlet kurumlarında 5 yıl boyunca hizmet verecek. Uluslararası ö renci sayısında rekor artı YÖK'ün uluslararası la ma alanında hedef odaklı yaptı ı planlamalar da meyvesini vermeye ba ladı. İlk defa "Yüksekö retimde Uluslararası la ma Strateji Belgesi"nin de hazırlanmasıyla geçen yıl uluslararası ö renci sayısı 172 bine ula tı. Bu sayının büyük bir sıçrama oldu u kaydedildi. Üniversite- sanayi i birli inde "sessiz devrim" Üniversite-sanayi i birli ine yönelik "sessiz devrim" tabiriyle düzenlemeler de hayat geçirildi. Buna göre, meslek yüksekokullarının organize sanayi bölgelerinde açılması ve i yeri odaklı e itim te vik edilmesi uygulamaları ba latıldı. Bilimsel ara tırma projelerinde lisansüstü ö renciler bursiyer olarak desteklenirken, üniversitelerde sermaye irketi statüsünde Teknoloji Transfer Ofislerinin kurulmasına destek verildi. YÖK-Aselsan Doktora Programları da (Aselsan akademi) ba latıldı. YÖK'ün yürüttü ü yüksekö retimde yenilikçi giri imler, projeler ve düzenlemeler de sürüyor. Doktora Sonrası Ara tırmacı stihdamı (Post-doc), ücretli ara tırma izni, emekli ö retim üyelerinin sözle meli olarak istihdam edilmesi, denklik ve tanımda yeni geli meler, yüksekö retimde engelsiz e itim ve eri im çalı maları, ilk kez verilen YÖK Üstün Ba arı Ödülleri, Yüksekö retim E itim Programları Danı ma Kurulu ve Meslek Yüksekokulları Koordinasyon Kurulunun kurulması, Ortado u'da Akademik Mirası Koruma Projesi gibi ba lıklarda politikalar da halen sürüyor. Üniversitelerde dijital dön üm ba ladı Son dönemde yüksekö retim alanında dijital ortamda yenilikçi düzenlemeler de hayata geçirildi. YÖK'te dijital sistem ve veri payla ımı üzerine de çalı malar yürütüldü.

Online denklik ba vurusu, YÖK Atlas, YÖK Akademik, Ulusal Tez Merkezi, üniversitelere e-Kayıt, YÖK Kariyer, YÖK mobil uygulamaları gibi e-Devlet üzerinden kolayca yürütülen hizmetler sunulmaya ba landı."Dijitalle en YÖK" mottosuyla Yüksekö retimde Dijital Dönü üm Projesini yüksekö retim tarihinde ilk kez bu yıl hayata geçiren YÖK, bu alanda ö retim üyelerine ve ö rencilere yönelik e itimlere hız verdi.Ya macı dergilerin yolu kapandı"Ya macı" tabir edilen paralı yayın yapan dergilerdeki makalelerin akademik yükseltmede kullanılamayaca ı yönündeki ÜAK kararının arkasında da YÖK yer aldı. Türkiye, bu kararıyla dünyada da bu tür dergilere geçit vermeyen öncü ülkeler arasında bulunuyor. YÖK Ba kanı Prof. Dr. Yekta Saraç'ın önerisiyle alınan bu karar, üniversitelerde ö retim üyeleri tarafından yayınlanan makalelerin niteliklerinin yükseltilmesi için önemli bir adım oldu. Son olarak üniversitelerde "Genç Ofisler"in kurulması ve üniversite programlarındaki isim karga asına ve bu nedenle ya anan ma duriyetlere son verecek düzenleme ile dikkati çeken YÖK, gelece in meslekleri alanındaki geni kapsamlı programları da 2020'de kademeli olarak hayata geçirmeye hazırlanıyor.

Tags: